

**Бібліографічний опис:**

[Від редакції] (2022) Круглий стіл «Українська культура в контексті багатовікової війни Росії з Україною: цивілізаційний конфлікт». *Народна творчість та етнологія*, 4 (396), 113–114.

[Editorial] (2022) A Round Table «Ukrainian Culture in the Context of Centuries-Old War of Russia with Ukraine: Civilizational Conflict». *Folk Art and Ethnology*, 4 (396), 113–114.

---

## КРУГЛИЙ СТІЛ «УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ БАГАТОВІКОВОЇ ВІЙНИ РОСІЇ З УКРАЇНОЮ: ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ КОНФЛІКТ»

**17 листопада 2022 року в рамках дискусійної платформи «Культур-антропологічні аспекти наслідків російської військової агресії проти України», започаткованої в Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, відбувся Круглий стіл «Українська культура в контексті багатовікової війни Росії з Україною: цивілізаційний конфлікт».**

На заході були присутні співробітники відділу екранно-сценічних мистецтв та культурології ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, а також гості з інших наукових установ Національної академії наук України. Зокрема, участь у ньому взяли представники Інституту історії України НАНУ, Центру досліджень історико-культурної спадщини України, Національної спілки краєзнавців України та Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України.

Розпочався Круглий стіл з доповіді-презентації книги докторки філологічних наук, завідувачки відділу екранно-сценічних мистецтв та культурології ІМФЕ, професорки **Наталії Мех** «Етос українського народу: ціннісні доміанти культурного простору» (Київ, 2022). У представленій монографії увагу зосереджено на проявах високої моралі та піднесеного духу українців у діяхронії та синхронії. Заглибившись у скарби історії різних часових зрізів, дослідниця розглянула біблійні тексти в культурній пам'яті народу, осмислила поняття рідної мови як основи духовно-культурного зростання, зацентрувала увагу на важливості знань про свій край і народ, про історичні події, про етос українців у творчості видатних митців. Учена проаналізувала давні зв'язки з європейським світом, наголосила на богоцентризмі як домінанті середньовічної східнослов'янської культури. Особливу увагу в книзі приділено поняттю свободи в сакральному вимірі у європейському культурному просторі. Окремий розділ праці присвячено Православній церкві України та її шляху до свободи.

Академік НАН України, доктор філологічних наук, головний науковий співробітник Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України професор **Григорій Півторак**

очолив основний блок доповідей виступом, у якому порушив важливу для українства проблему. Науковець осмислює минуле та пропонує свою розлогу відповідь на питання «Як росіяни вкрали та присвоїли нашу історію». Ці роздуми набувають особливого значення в умовах сучасних подій. Після дискусії та жвавого обговорення прозвучали актуальні та змістовні виступи колег-істориків: члена-кореспондента НАН України, доктора історичних наук, завідувача відділу історії України другої половини ХХ століття Інституту історії України НАН України професора **Віктора Даниленка** «Сучасна Росія: втрата історії та спроби політичного й культурного реваншу»; доктора історичних наук, завідувача відділу історії України періоду Другої світової війни цього ж інституту професора **Олександра Лисенка** «“Глухі кути” російської культури: погляд крізь призму війни».

Наступний блок доповідей розпочав член-кореспондент НАН України, доктор мистецтвознавства, головний науковий співробітник відділу екранно-сценічних мистецтв та культурології ІМФЕ **Олександр Найден** доповіддю «Шаленство ілюзій, химерні сутності... Попередження людям (творчість Катерини Білокур та Марії Приймаченко у світлі сучасних подій)». А після обговорення й відповідей на питання свої доповіді виголосили доктор мистецтвознавства, провідний науковий співробітник відділу екранно-сценічних мистецтв та культурології ІМФЕ **Ігор Юдкін** («Австрійсько-єврейські німецькомовні українофіли від “Весни народів” до Голокосту: проблема європейської ідентичності») та докторка мистецтвознавства, провідна наукова співробітниця зазначеного відділу **Лідія Корній** («Специфіка українсько-російських контактів у музичній культурі XVII–XVIII століть: сучасний погляд»). Крім того, прозвучали виступи інших колег. Зокрема, докторка філологічних наук, провідна наукова співробітниця відділу екранно-сценічних мистецтв та культурології ІМФЕ **Тетяна Руда** розкрила свій погляд на «Злам стереотипів, прийняття культури ворога в умовах війни»; докторка історичних наук, керівниця Центру досліджень історико-культурної спадщини України, провідна наукова співробітниця Інституту історії України **Руслана Маньковська** наголосила на проблемі «Деколонізації суспільної свідомості українців: технології позбавлення тоталітарного спадку».

Потужним блоком на Круглому столі були представлені кінознавці ІМФЕ на чолі з членом-кореспондентом НАН України, завідувачем сектору екранних мистецтв відділу екранно-сценічних мистецтв **Сергієм Тримбачем**. Так, відомий кінознавець виголосив доповідь «Колоніальна спадщина Росії в українському кінематографі: проблеми подолання», чим викликав жваву дискусію та привернув увагу до проблем українського кіно сьогодні, під час ворожої навали з боку північного сусіда. Виступили й інші колеги-кінознавці, історики кіно, зокрема: кандидат мистецтвознавства, провідний науковий співробітник відділу екранно-сценічних мистецтв ІМФЕ **Роман Росляк** з доповіддю «Українське кіно: боротьба за автономію (з досвіду 1920-х років)» та кандидатка мистецтвознавства, наукова співробітниця вищезазначеного відділу **Людмила Новікова** з доповіддю «Динаміка зміни іміджу України в аудіовізуальному мистецтві ХХІ століття». Завершила цей блок вчений секретар відділу сценічно-екранних мистецтв та культурології, молодша наукова співробітниця **Оксана Волошенюк** своїм виступом про «Мистецьке висловлювання в умовах воєнного конфлікту: фільмографія війни (2014–2022)».

У заключному слові **Наталія Мех** подякувала всім учасникам заходу й наголосила на важливості та своєчасності порушених на Круглому столі проблем. Громадянський обов'язок академічної спільноти України привертати сьогодні (в умовах воєнного стану) увагу світової наукової громадськості до тривалого цивілізаційного конфлікту, екзистенційної небезпеки для існування Української держави поряд з *агресивною недоімперією* та висвітлювати справжню історію й правдиву візію про Україну в культурному просторі Європи та світу.